

Sociální síť jako nástroj kyberšikany u středoškolské mládeže

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá sociálními sítěmi, jež se v poslední době staly fenoménem dnešního světa a významným místem, kde se lze setkat s kyberšikanou, a to především ve skupině středoškolské mládeže. Primárním cílem teoretické části je přiblížit, jakými způsoby se kyberšikana uskutečňuje a současně hledat zásady, jež by měly přispět k bezpečnému užívání internetu, a to především na sociálních sítích. Nejohroženější skupinou účastníků sociálních sítí jsou především uživatelé na přelomu staršího školního věku a v období adolescence. Empirická část se zabývá studenty vybrané střední školy – SOŠ informatiky a spojů a SOU v Kolíně. Hlavním cílem je zjistit, jaké je povědomí o rizicích sociálních sítí u studentů na vybrané střední škole.

Anotace

Tato práce se zabývá primárně fenoménem sociálních sítí, které se v současnosti staly jedním z nástrojů kyberšikany. V teoretické části jsou definovány nejdůležitější termíny, jako je šikana nebo kyberšikana. Dále jsou zde přiblíženy v současnosti nejoblíbenější sociální sítě, spolu s otázkou po důvodech jejich oblíbenosti u dospívajících. Zmíněna jsou i rizika, jež z jejich užívání plynou. Nutností je zmínit i pravidla, jejichž dodržování by mělo garantovat bezpečnost na internetu. Pro praktickou část bylo využito kvantitativní dotazníkové šetření, jež si klade jako hlavní cíl vyhodnotit, jaké je povědomí o rizicích sociálních sítí u studentů na vybrané střední škole.

English summary

The thesis primarily deals with the phenomenon of social networks, which have become one of the instruments of cyberbullying. The theoretical section defines the most important terms, such as bullying or cyberbullying. This thesis also describes in detail the currently most popular social networks and explores the reasons behind their popularity in adolescents. Also mentioned are the risks arising from their use. Moreover, rules that should guarantee safety on the internet are touched upon as well. In the practical section, a quantitative survey was used to evaluate the awareness of the possible dangers of social networks in students of at a selected high school.

Tabulka č.3: Skutečnost, zda student si je vědom nebezpečí spojených s uváděním informací a dat na sociální síti.

X	Absolutní četnost n_i	Relativní četnost p_i
Určitě ano	71	77 %
Spíše ano	5	5 %
Spíše ne	11	12 %
Určitě ne	6	6 %
Celkem	93	100 %

Tabulka č.4: Skutečnost, zda student zná pojem kyberšikana

X	Absolutní četnost n_i	Relativní četnost p_i
Ano	90	97 %
Ne	3	3 %
Celkem	93	100 %

Tabulka č.14: Skutečnost, zda student zná další pojmy rizik internetové komunikace

X	Absolutní četnost n_i	Relativní četnost p_i
Kyberstalking	90	54 %
Kybergrooming	15	9 %
Happy slapping	59	36 %
Neznám žádné z těchto rizik	2	1 %
Celkem odpovědí	166	100 %

Hans Klauz

České vysoké učení technické v Praze
Masarykův ústav vyšších studií

2018

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jitka Lorenzová, Ph.D.,
Pracoviště: Oddělení pedagogických a psychologických studií

Metodika

V realizaci empirické části bylo metodologicky vycházeno z odborné literatury podle Miroslava Chrásy z Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Pro dosažení cíle byla zvolena kvantitativní metoda pomocí dotazníkového šetření vlastní tvorby. K analýze výsledků byla použita deskriptivní (popisná) statistika, která umožňuje prezentovat elementární popis hromadných získaných dat do tabulek, včetně grafického vyjádření s následným slovním popisem. Dotazník je anonymní a obsahuje 14 otázek. Většina otázek má charakter uzavřených, otevřených a polouzavřených odpovědí.

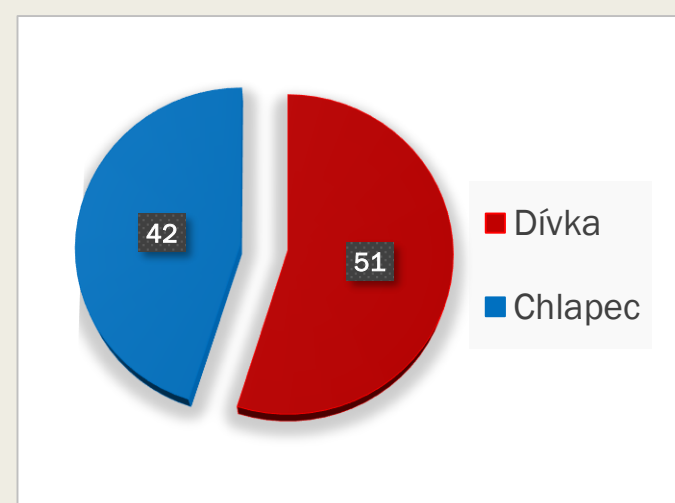
Cíle výzkumného šetření

- Hlavním cílem je zjistit, jaké je povědomí o rizicích sociálních sítí u studentů na vybrané střední škole

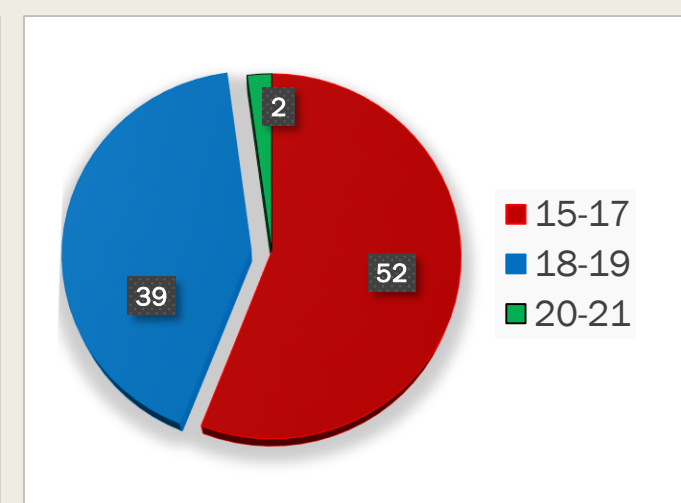
Vedlejší výzkumné cíle jsou následující:

- Zjistit, zda se studenti setkali s kyberšikanou.
- Zjistit, jak by se kyberšikaně bránili.
- Zjistit, co studenti považují za kyberšikanu a zároveň, co je pro ně hlavním nebezpečím kyberšikany.
- Zjistit, jak byla kyberšikana realizovaná.
- Zjistit, zda se studenti na vybrané střední škole setkali a do jaké míry s posmíváním a ponižováním prostřednictvím SMS zpráv nebo e-mailu.

Tabulka č.1: Pohlaví studentů

Graf č.2: Věk studentů

Závěr

Z výsledků výzkumu šetření plyne, že studenti jsou si ve velké míře vědomi možných rizik spjatých s uváděním osobních údajů a informací na sociálních sítích a jejich případného zneužití proti nim. Dále jsme se výzkumným šetřením dozvěděli, že větší část studentů zná pojem kyberstalking a happy slapping. Pojem kybergrooming je však pro většinu neznámý. Nicméně z dat ohledně jejich chování na sítích plyne, že navzdory tomu jsou si respondenti rizik kybergroomingu vědomi. Dále bylo na základě výzkumného šetření zjištěno, že určitá část dotazovaných studentů se již setkala s kyberšikanou, která byla nejčastěji realizována prostřednictvím sociálních sítí. Studující ze sledovaného výzkumného vzorku považují nejčastěji za kyberšikanu zesměšňování na sociálních sítích a na YouTube. Hlavním nebezpečím kyberšikany je pro studující riziko zneužití intimních informací a dat. Z otázek zaměřených na kyberšikanu se také dozvídáme, že nejčastějším místem, kde se studenti setkali s kyberšikanou je sociální síť Facebook. Dále z výzkumného šetření vyplynulo, že na druhém místě s nejčastějším výskytem kyberšikany se umístila sociální síť YouTube. Zajímavou informací je skutečnost, že realizace kyberšikany pomocí e-mailu anebo mobilního telefonu prostřednictvím SMS zpráv, volání a prozvánění je již historií, na rozdíl od sociálních sítí a messengeru. Toto zjištění potvrzuje i skutečnost, že velmi nízké procento studentů na sledované škole se setkalo s vysmíváním a ponižováním prostřednictvím SMS zpráv a e-mailů. Za důležitou informaci můžeme považovat to, že většina dotazovaných by řešila kyberšikanu jakožto jedno z rizik na sociálních sítích s vrstevníky, dále pak s rodiči a jen v malé míře s učiteli. To vyžaduje, aby škola s touto informací pracovala a zaměřila se na hledání cest, jak pozici učitele jako důvěryhodného pomáhajícího profesionála v očích studujících zlepšit.